

Postbus 36
1780 AA Den Helder

Drs. F. Bijlweg 20
1784 MC Den Helder

www.denhelder.nl
info@denhelder.nl

0223 67 12 00
0223 67 12 01

Afschrift aan:

- Gedeputeerde staten Noord-Holland
- Raden gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen, Wieringermeer
- Colleges en raden gemeenten Harenkarspel, Schagen, Texel, Zijpe

Colleges van burgemeester en wethouders
van de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen
en Wieringermeer

datum: 17 november 2009
kenmerk: AU09.09823
afdeling: Concernstaf
contactpersoon: ir. F.C. Breukink
telefoonnummer: (0223) 67 8183

bijlagen: 1. Notitie 'Kust-Waddenvariant (dd 9 juni 2009)
2. Brief inzake structuurvisie provincie (dd 27 juli 2009)
onderwerp: Zienswijze herindelingsontwerp

Geacht college,

Op 5 oktober 2009 ontvingen wij uw herindelingsontwerp van de gemeenten Anna Paulowna, Niedorp, Wieringen en Wieringermeer. Wij danken u voor het toezenden daarvan en de gelegenheid tot het indienen van een zienswijze voor 30 november 2009, die wij u hierbij doen toekomen.

Primair zijn wij van mening dat een fusie in een groter verband met (onder andere) Den Helder beter is voor een duurzame bestuurlijke toekomst van onze regio die goed aansluit bij de beoogde sociaal economische ontwikkelingen. Hieronder gaan wij daar nader op in.

De regionale integrale gebiedsontwikkeling Noordkop en de lange termijn visie voor de gemeente Den Helder (de Strategische visie 2020) beschrijven de inhoudelijke ontwikkelingen die voor onze gemeente leidend zijn bij door ons te nemen besluiten. Bestuurlijke samenwerking met de regio-gemeenten is daarbij noodzakelijk, ook voor de opgaven die Den Helder op verschillende beleids-terreinen wil realiseren.

Wij vinden daarom dat de bestuurlijke indeling van de regio een afgeleide moet zijn van deze inhoudelijke ontwikkelingen en een bijdrage moet leveren aan het realiseren van de ambities. Een passende bestuurlijke (her)indeling is naar ons idee een bestuurlijke indeling die bijdraagt aan een dusdanige versterking van de bestuurskracht dat de regio in staat is de maatschappelijke opgaven, zoals het goed kunnen inspelen op de demografische ontwikkelingen en het nemen van maatregelen ter voorkoming van een afname van de werkgelegenheid, aan te pakken.

Ook het oppakken van de regierol naar medeoverheden, zoals provincie, rijk en maatschappelijke partners, is een belangrijk aspect van bestuurskracht waar een bestuurlijke herindeling aan moet bijdragen.

In dit kader is het van belang dat de gebiedsontwikkeling Noordkop, die alle noordelijke gemeenten in de Kop raakt, krachtig wordt opgepakt met een zo klein mogelijk aantal gemeenten. Bestuurskrachtige gemeenten zijn daarvoor noodzakelijk. Gemeenten die snel besluiten kunnen nemen en een sterke partner zijn voor zowel bestuurlijke als maatschappelijke partijen. Een herindeling met onze gemeente draagt hier aan bij.

Het belang voor de regio dat ook Den Helder aansluit bij een herindeling zit vooral in de ontwikkeling van de duurzame Groene Stroom Haven binnen de grenzen van onze gemeente. In het 'Gebiedsdocument Noord-Holland Noord Duurzaam' (Verstedelijkingsafspraken 2010-2020) staat immers dat Noord-Holland Noord zich wil ontwikkelen tot een voorbeeldregio voor duurzame energiegebruik en van daaruit economische kansen op dat gebied wil creëren. De aanleg van de Groene Stroom Haven past helemaal in dit streven, waarmee tegelijkertijd ook belangrijke nationale doelstellingen worden gerealiseerd op het gebied van opwekking en verdere ontwikkeling van windenergie.

De regionale opgave richt zich dus vooral op het geven van kwaliteitsimpulsen op economisch gebied, het creëren van werkgelegenheid en het investeren in duurzaamheid van bedrijvigheid, in het bijzonder met betrekking tot de havens en in de ontsluiting van de regio, de bereikbaarheid. Het karakter van de door u beschreven beoogde nieuwe gemeente is echter meer dat van een plattelandsgemeente, waarbij niet alleen een andere oriëntatie op de sociaal-economische ontwikkeling aanwezig is, maar ook een geheel andere dynamiek. Door deze andere oriëntatie is de beoogde nieuwe gemeente niet de sterke partner die de regio nodig heeft voor het oppakken van de gemeenschappelijke opgaven. Dit komt de duurzaamheid van de beoogde nieuwe gemeente niet ten goede.

In de notitie 'Kust-Waddenvariant' (bijlage), die wij u op 9 juni 2009 hebben toegestuurd, hebben wij al aangegeven dat in de regio een groot aantal gezamenlijke inhoudelijke opgaven en belangen ligt. De in de notitie beschreven herindelingsvariant, die een fusie inhoudt van Den Helder, Anna Paulowna, Wieringen en (een deel van) Zijpe, sluit ook naadloos aan bij de gezamenlijke opgaven die de zes kustgemeenten hebben gepresenteerd in hun brief van 27 juli 2009 (bijlage) aan de provincie over de structuurvisie.

Gebaseerd op de hierboven benoemde inhoudelijke ontwikkelingen en ambities, hebben wij daarom een bestuurlijke (her)indeling voor ogen waarin Den Helder géén zelfstandige gemeente blijft, maar een fusie aangaat zoals bijvoorbeeld is beschreven in de hierboven aangehaalde notitie Kust-Waddenvariant. Ook zien wij als mogelijke variant dat Wieringermeer zich hierbij aansluit, zodat één gemeente ontstaat waarin de vijf noordelijke gemeenten in de Kop samen gaan. De resterende gemeenten kunnen dan fuseren tot een 'zuid-gemeente'. Dit noemen wij de 'noord-zuidvariant'.

U hebt in uw herindelingsontwerp een toetsing uitgevoerd aan het beleidskader gemeentelijke herindeling BZK. Daarnaast hebben gedeputeerde staten u aanvullende uitgangspunten meegegeven in haar brief van 28 oktober 2008 met kenmerk 2008-62246.

Bij uw uitwerking van deze criteria en uitgangspunten plaatsen wij de volgende kanttekeningen.

Regiovisie

Het college van gedeputeerde staten heeft in haar brief van 28 oktober 2008 aangegeven dat zij van de betrokken gemeenten verwacht dat zij zich inspannen gezamenlijk en tijdig tot een regiovisie te komen die er op 1 augustus 2009 had moeten zijn. Tot op heden is geen regiovisie opgesteld en ook in het gezamenlijke herindelingsontwerp ontbreekt een visie voor de bestuurlijke toekomst van de regio en hoe de door u voorgenomen herindeling daar in past.

Gedeputeerde staten hebben aangegeven dat dit in het herindelingsontwerp opgenomen moet zijn. Om hieraan alsnog te voldoen adviseren wij u eerst de tijd te nemen een inhoudelijk sterk document op te stellen in plaats van nu (onder tijdsdruk) de herindelingsprocessen in gang te zetten.

Hierbij merken wij nog op dat het rapport van informateur Schoof van 13 maart 2009 niet als regiovisie kan worden gezien en eigenlijk niet meer is dan een draagvlakonderzoek.

Draagvlak

Een noodzakelijke voorwaarde is dat met buurgemeenten is overlegd over de voorgenomen herindeling en dat deze buurgemeenten de kans moeten hebben gehad zich aan te sluiten bij het initiatief tot herindeling. Een dergelijk overleg heeft niet plaatsgevonden en van een mogelijkheid tot aansluiten is ons niet gebleken.

Daarnaast verwachten gedeputeerde staten dat verder wordt gekeken dan de betrokken gemeenteraden en dat gemeenten, die de voorgenomen herindeling afwijzen, een beter alternatief bieden.

Wij menen dat wij ons constructief hebben opgesteld en met de door ons gepresenteerde 'Kust-Waddenvariant' of de 'noord-zuidvariant' voldoende alternatieven hebben geboden. Alternatieven die beter zijn, omdat zij gebaseerd zijn op gemeenschappelijke belangen en een inhoudelijke visie op de sociaaleconomische ontwikkelingen in de regio die zich sterk ruimtelijk en bestuurlijk laten vertalen en daarom prevaleren boven de door u beoogde herindeling.

Bestuurskracht

Gedeputeerde staten hechten er belang aan dat de zogeheten 'locatiegebonden regionale opgaven' binnen de grenzen van één gemeente komen te liggen. Locatiegebonden opgaven zijn volgens gedeputeerde staten projecten die weliswaar op één locatie geprojecteerd zijn, maar regionale doorwerking hebben.

Wij missen in uw herindelingsontwerp echter het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein (RHB) dat op het grondgebied van Anna Paulowna wordt gerealiseerd. Het lijkt er hiermee op dat u het grote belang van het RHB voor onze gemeente en voor de regio vanuit het perspectief van de werkgelegenheid niet onderkent. Immers, het natte bedrijventerrein Westoever is op dit moment volledig uitgegeven en op termijn wordt dit geheel getransformeerd naar een ander type bedrijventerrein in verband met geluidsproblematiek.

Ook andere haventerreinen in Den Helder zijn vol. Dit leidt tot een grote behoefte aan terreinen voor havengerelateerde bedrijvigheid. Het RHB voorziet in deze behoefte. Het dient tevens om ruimte te kunnen (blijven) bieden aan de uitbreidingsbehoefte van bestaande activiteiten en mogelijke nieuwvestigers. Dat is belangrijk voor de economische ontwikkeling en behoud van werkgelegenheid in de hele regio van de negen noordelijke gemeenten.

Ten aanzien van het RHB stellen wij dan ook dat het ook een locatiegebonden regionale opgave is waar zowel onze gemeente en Anna Paulowna beide groot belang bij hebben. Om die reden moet het binnen de grenzen van één nieuwe gemeente liggen waar Den Helder onderdeel van uitmaakt.

Duurzaamheid.

Voorkomen moet worden dat de beoogde nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn weer bij een herindeling wordt betrokken. Gedeputeerde staten noemen hierbij een periode van 10 tot 15 jaar. In het herindelingsontwerp dient u dan ook een inschatting te maken van de duurzaamheid onder andere in relatie tot de regionale omgeving van de nieuw te vormen gemeente. In uw herindelingsontwerp gaat u niet in op het criterium bestuurlijke 'duurzaamheid', zowel niet binnen de beoogde nieuwe gemeente als in regionale context.

Afgezien van het gegeven dat de door u beoogde nieuwe gemeente niet goed aansluit bij de inhoudelijke regionale opgave (zie hierboven), voorzien wij verder dat na 5 à 10 jaar wederom een herindeling noodzakelijk is, waarbij dan toch ook Den Helder wordt betrokken. Dit is in strijd met de uitgangspunten die door gedeputeerde staten zijn gesteld.

Regionale samenhang en evenwicht.

U geeft in uw herindelingsontwerp aan dat na de fusie de constructieve samenwerking binnen de regio wordt bevorderd door de aanwezigheid van gemeenten met vergelijkbare schaal waardoor wordt geborgd dat regionale opgaven adequaat kunnen worden opgepakt. U geeft echter niet aan om welke opgaven dit gaat, terwijl de gebiedsontwikkeling Noordkop met zijn sociaal-economische perspectief, vertaald in een ruimtelijk ontwikkelingsplan, duidelijk zo'n opgave is.

Voor deze opgave is de beoogde nieuwe gemeente niet slagvaardig genoeg. Immers, de gebiedsontwikkeling Noordkop beslaat geografisch een groter gebied en de beoogde nieuwe gemeente wil in een totaal andere dynamiek haar ontwikkeling doormaken (plattelandsgemeente) dan ons voor ogen staat bij het inspelen op de noodzaak tot een duurzame, klimaatneutrale ontwikkeling op sociaal economisch terrein. Er zullen dan weer samenwerkingsverbanden moeten ontstaan, naast de vele die er al zijn. Vandaar dat het dan ook logischer is direct een bij de inhoudelijke ontwikkelingen passende bestuurlijke (her)indeling te kiezen.

Zoals al eerder gesteld, is het oppakken van de regierol richting medeoverheden en partners hierbij een belangrijk aspect. Dit kan beter vanuit een heldere bestuurlijke (her)indeling (Kust-waddenvariant dan wel de noord-zuidvariant) dan vanuit verschillende samenwerkingsverbanden.

Het beleidskader geeft aan dat de ontwikkeling en het toekomstperspectief van omliggende gemeenten niet ongunstig mag worden beïnvloed door de beoogde herindeling. Hierbij merken wij op

dat wanneer de eerder aangehaalde gebiedsontwikkeling Noordkop met onvoldoende bestuurskracht wordt aangepakt, dit niet alleen Den Helder belemmert in haar ontwikkelingen, maar ook de regio en haar toekomstperspectief. Ook de centrumfunctie die Den Helder voor de regio vervult, komt onder druk te staan door het karakter van de beoogde nieuwe gemeente van een rustige woon- en plattelandsgemeente. Wanneer mensen kiezen voor wonen op het platteland in plaats van in een meer stedelijke omgeving, zorgt deze ontwikkeling in combinatie met de onafwendbare bevolkingskrimp, voor een daling van het inwoneraantal van Den Helder. Minder inwoners betekent minder financiële middelen waardoor het steeds moeilijker is om de centrumfunctie van Den Helder in stand te houden. Dat zal in de regio merkbaar zijn aan minder werkgelegenheid, minder diversiteit in onderwijsvoorzieningen, minder culturele voorzieningen, een lager voorzieningenniveau et-cetera.

Uit het voorgaande volgt dat de beoogde nieuwe gemeente onvoldoende bestuurskrachtig is en niet duurzaam genoeg voor de inhoudelijke regionale opgaven waar de Kop van Noord-Holland voor staat. Daarnaast besteedt u in uw herindelingsontwerp niet of nauwelijks aandacht aan de positie van de beoogde nieuwe gemeente in de regio en wat deze kan bijdragen aan de regio. Hiermee voldoet uw ontwerp niet aan het beleidskader zoals gesteld door het Rijk en de aanvullende uitgangspunten van gedeputeerde staten.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Den Helder,

burgemeester
ir. C.J. Vriesman

secretaris
H. Raasing